

Demokratikus választások – szerkesztői előszó

NAGY LEVENTE

A modern demokrácia a népszuverenitáson, azon a széles körben elfogadott elven nyugszik, hogy a főhatalom a népé, függetlenül attól, hogy e hatalmat a nép közvetlen vagy közvetett formában gyakorolja. A hatalomgyakorlás közvetlen formájának sajátos esete a népszavazás („referendumdemokrácia”), közvetett változata a képviselői demokrácia, melyben a népszuverenitás a szabad és általános választások eredményeként létrejövő törvényhozás működésében testesül meg. A közvetlen részvételi, illetve a képviselői demokráciákban egyaránt szükségessé vált a közösségi döntések meghozatalára alkalmas elv vagy döntési mechanizmus. A demokráciák fejlődéstörténetében ezért egyre szélesebb körben vált elfogadottá, hogy a társadalom egészére kiterjedő kollektív döntéshozatalnak a többségi akarat érvényesülését lehetővé tevő többségi elven kell nyugodnia. Ilyen értelemben a *népszavazásról*, a *demokratikus választásokról*, vagy a *többségi akaratról* értekezni nem egy idejétmúlt vállalkozás. A tanulmányok egyfajta reflexiók e témákkal kapcsolatos kérdésekre, rámutatva e kérdések sokszínűségére, plurális voltára.

Az első tanulmány a népszavazás intézményének – 2013 utáni hazai szabályozásának – jogi elemeit, az alkotmányos rendszerben betöltött helyét és szerepét, illetve a népszavazás folyamatának egyes részkérdéseit vizsgálja.

A következő tanulmány Közép-Kelet-Európa 23 országának 167 választása alapján mutatja be az adott országok választási rendszereinek kialakulását, fejlődését és politikai következményeit, azzal a lényeges konklúzióval zárva, hogy a vizsgált régió választásai és választási rendszerei nem mindenben felelnek meg a szakirodalomból is jól ismert konvencionális megállapításoknak.

A harmadik tanulmány a 2016-os, heves vitákat kiváltó amerikai elnökválasztást veszi górcső alá, különös tekintettel a választás során körvonalazódó és kibontakozó tévhitekre, a belső és külső, vélt vagy valós „összeesküvésekre”. A tanulmány e tévhitek feloldására, a választások során felmerülő néhány rejtély pontosítására és eloszlatására vállalkozik.

A negyedik tanulmány ugyancsak az amerikai elnökválasztáshoz kötődik, és elsődleges üzenete, hogy a közösségi médiafelületeken egy újszerű, a felhasználók

TEMATIKUS TANULMÁNYOK – Demokratikus választások

által terjesztett híráramlási technika volt tapasztalható. Ennek eredményeként olyan szereplők jelentek meg a 2016-os elnökválasztáson, akik sajátos eszközökkel, de sikeresen tudták manipulálni a közösségi médiát.

Az utolsó tanulmány a többségi elv (mint mennyiségi szempont szerinti döntési mechanizmus) két sajátos aspektusára (kérdésére) helyezi a hangsúlyt. Egyrészt arra, hogy vajon a többség által meghozott döntés mennyire van összhangban az „igazsággal”, másrészt pedig arra, hogy vajon a többségi döntés valóban a többségi akarat kivetülése, vagy többnyire a többség által elfogadott kisebbségi akarat érvényesülése.

Az olvasóra viszont az a feladat hárul, hogy interpretálja a választások témakörét több szempont mentén megvilágító tanulmányokat, és hogy szűrje le a számára tanulságos és hasznosnak ígérkező következtetéseket.